

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 27 września 2011 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący	SSA Jolanta Ansion (spr.)
Sędziowie	SSA Ewa Piotrowska
	SSA Maria Małek - Bujak
Protokolant	Sebastian Adamczyk

po rozpoznaniu w dniu 13 września 2011 r. w Katowicach

sprawy z odwołania R.-O. Sp. z o.o. w R.-Śl.

przeciwko Z. U. S. Oddziałowi w Ch.

o ustalenie podstawy wymiaru składek

na skutek apelacji R.-O. Sp. z o.o. w R.-Śl.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach

z dnia 18 listopada 2010 r. sygn. akt VIII U 1874/10

1. oddala apelację,

2. zasądza od R.-O. Sp. z o.o. w R.-Śl. na rzecz Z. U. S. Oddziału w Ch. kwotę 8.000,00 zł (osiem tysięcy złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

/-/ SSA M. Małek-Bujak
Sędzia

/-/ SSA J. Ansion
Przewodniczący

/-/ SSA E. Piotrowska
Sędzia

III AUa 341/11

Uzasadnienie

Decyzją z dnia 19 maja 2010 r. ZUS Oddział w Ch. stwierdził, że R. – O. Spółka z o.o. jest zobowiązana do opłacenia składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych od wypłaconych pracownikom świadczeń urlopowych. Z uzasadnienia decyzji wynika, że zakład, pomimo zatrudnienia ponad 20 pracowników nie utworzył Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych (ZFŚS), o którym mowa w ustawie z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Zdaniem organu rentowego – wypłacenie świadczeń urlopowych z rachunku bieżącego spółki, a nie ze środków ZFŚS, podlega oskładkowaniu.

W odwołaniu od decyzji spółka zarzuciła, iż decyzja jest niezrozumiała i niewykonalna, ponieważ nie zawiera wszystkich koniecznych elementów, a ponadto zaskarżona decyzja powołuje się na przepisy ustawy z dnia 6.02.1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym oraz ustawy z dnia 23.01.2003 r. o powszechnym ubezpieczeniu w NFZ, które utraciły moc. Zarzucił szereg uchybień formalnych przy wydawaniu zaskarżonej decyzji, w tym m.in. zarzucił naruszenie przepisów ustawy z dnia 14.12.1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu, która utraciła moc, ustawy z 27.08.2004 r. o świadczeniach z opieki zdrowotnej poprzez wydanie decyzji deklaratoryjnej, ustawy z 20.04.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy poprzez wydanie decyzji deklaratoryjnej, a także poprzez przyjęcie, że odwołujący w sposób nieprawidłowy ustalił podstawę wymiaru składek, ustawy z 13.07.2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy poprzez wydanie decyzji deklaratoryjnej, ustawy z 4.03.1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych poprzez przyjęcie,

że świadczenie urlopowe wypłacane przez powoda na podstawie regulaminu wynagradzania nie jest świadczeniem urlopowym, o którym mowa w art.3 ust. 4 powołanej ustawy, §2 pkt 21 rozporządzenia MPiPS z dnia 18.12.1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe poprzez przyjęcie, że przepis ten nie znajduje zastosowania do świadczeń urlopowych wypłacanych przez odwołującego na podstawie jego regulaminu wynagradzania.

Z tego względu wnosił o uchylenie zaskarżonej decyzji.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wnosił o jego oddalenie podnosząc, że zwolnione od obowiązku odprowadzania składek są jedynie świadczenia wypłacone na podstawie art. 3 ust. 4 ustawy o ZFŚS. Natomiast świadczenia wypłacone pracownikom odwołującego nie spełniały tej przesłanki, dlatego stanowią podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.

Wyrokiem z dnia 18 listopada 2010r. Sąd Okręgowy oddalił odwołanie.

Sąd ustalił, iż spółka zatrudnia ponad 20 pracowników. W 2003 r. wszedł w życie regulamin wynagradzania pracowników spółki, w którego § 19 postanowiono, że w latach 2003-2005 nie tworzy się zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, natomiast w tym okresie pracodawca wypłacał każdemu pracownikowi raz w roku korzystającemu w danym roku kalendarzowym z urlopu wypoczynkowego w wymiarze co najmniej 14 kolejnych dni kalendarzowych – świadczenia urlopowe w wysokości 37,5% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej w roku poprzednim lub w drugim półroczu roku poprzedniego. Ponadto w dniu 31 marca 2005 r. zawarto aneks do regulaminu wynagradzania. W § 3 wprowadzono zapis, że w spółce nie tworzy się Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych i

powtórzono zasady wypłaty świadczeń socjalnych. W oparciu o regulamin wypłacano w spółce świadczenia urlopowe.

W czasie przeprowadzonej kontroli ZUS stwierdził, że od wypłaconych świadczeń urlopowych nie odprowadzono składek. W wyniku tej kontroli organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję, w której wskazał pracowników i wypłacone im w latach 2003–2008 świadczenia urlopowe. W trakcie procesu ZUS wyjaśnił, iż wskazane w decyzji kwoty są kwotami, od których należy odprowadzić składki na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, FP i FGŚP.

Sąd stwierdził, że zaskarżona decyzja jest zgodna z prawem.

W spornej kwestii sprowadzającej się do ustalenia czy świadczenie urlopowe wypłacone przez pracodawcę w sytuacji, gdy nie został utworzony zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, FP i FGŚP – Sąd Okręgowy dokonał analizy obowiązujących w spornym okresie przepisów ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych (Dz. U. Nr 70 poz.335 ze zm.) i wywiódł, iż spółka mogła skorzystać z prawa nie tworzenia funduszu świadczeń socjalnych, pomimo zatrudniania ponad 20 osób, ale świadczenia wypłacone z pominięciem zasady wyrażonej w art. 8 ust. 2 tej ustawy i art. 2 ust.1 pkt 1 oraz art. 3 ust. 6 nie mogą być ocenione w sensie prawnym, jako świadczenia socjalne, a jeżeli tak, to nie mogą korzystać z uprawnień przyznanych tym świadczeniom przez system ubezpieczeń społecznych. Pomoc z funduszu – zdaniem Sądu Okręgowego – może być dokonywana jedynie wówczas, gdy uzależnia się jej przyznawanie od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracownika. Tymczasem w sprawie niniejszej sytuacja taka nie wystąpiła. Wszyscy pracownicy otrzymali bony towarowe jednakowej wartości, co spowodowało, iż bony te trzeba ocenić jako świadczenie dodatkowe pracodawcy, a nie świadczenia z funduszu świadczeń socjalnych ze wszystkimi tego konsekwencjami prawnymi tak wobec pracowników jak i wobec płatnika składek i jednocześnie pracodawcy, który co prawda dysponuje funduszem,

jednak nie może tego czynić z pominięciem ustawy i przez swoje działania uszczuplać funduszu socjalnego przeznaczonego dla załogi. Skoro *ad casum* wypłata bonów nie miała charakteru socjalnego, gdyż nie wiązała otrzymania bonów z kryterium socjalnym, to bony należało uznać za przychód w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tj. Dz. U. Nr 14 poz.176 z 2000r. ze zm.), a który to przychód stanowi podstawę wymiaru składek (art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych Dz. U. Nr 11 poz. 74, tj. z 2007 r. w związku z §1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18.12.1998 r.) oraz art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 27.08.2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Nie zachodzi tu przeto wyłączenie przewidziane w §2 ust. 1 pkt 10 wymienionego rozporządzenia.

Świadczenie urlopowe wypłacone ze środków innych niż środki ZFŚS nie było świadczeniem socjalnym, a więc i tak podlegało obowiązkowi opłacenia składek. Sąd Okręgowy przywołał orzecznictwo dotyczące konsekwencji wypłaty świadczenia urlopowego niezgodnie z treścią przepisów ustawy o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych. Skoro świadczenie urlopowe wypłacone pracownikom spółki R. – O. nie było wypłacone na podstawie ustawy o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych, to nie korzysta ono ze zwolnienia przewidzianego w art. 3 ust. 6 tej ustawy. Z tego względu spółka była zobowiązana do opłacenia składek od wypłaconych świadczeń urlopowych pracownikom.

Sąd I instancji odniósł się również do zarzutów pełnomocnika odwołującego co do uchybień formalnych decyzji. Wyjaśnił, że nawet ewentualne błędy, czy wadliwość postępowania administracyjnego nie stanowi podstawy do uwzględnienia odwołania.

Orzekając o kosztach Sąd uznał jednak, że w sprawie zachodzi szczególny przypadek, o którym mowa w art. 102 kpc, gdyż nieopłacenie składek od

świadczeń urlopowych było wynikiem niejasnych przepisów „wprowadzających różne zasady opłacania składek od świadczeń urlopowych”. A finansowe konsekwencje

w przypadku uprawomocnienia się wyroku będą miały dotkliwy charakter.

Apelację od wyroku wniósł płatnik R. – O.

Apelacja w istocie jest powtórzeniem zarzutów tak merytorycznych jak i formalnych zawartych w odwołaniu.

W uzasadnieniu apelacji wywiódł w szczególności, iż Sąd Okręgowy błędnie pominął treść Regulaminu Wynagradzania celowo ukształtowaną w sposób zgodny z art. 3 ust. 4 ustawy. Jedyną różnicą pomiędzy świadczeniem urlopowym wypłacanym przez spółkę, a świadczeniem urlopowym przewidzianym w art. 3 ust. 4 ustawy jest taka, że podstawą wypłacania przez powoda świadczeń urlopowych są postanowienia jego Regulaminu Wynagradzania, natomiast podstawą wypłacania świadczenia urlopowego przewidzianego w art. 3 ust. 4 ustawy jest właśnie powołany przepis.

Zdaniem apelującego, istnieje cały szereg argumentów, że do świadczenia urlopowego wypłaconego przez powoda znajduje wprost albo odpowiednio norma z art. 3 ust. 3, 4-6 w związku z art. 4 ustawy i z tego powodu świadczenie to nie podlega oskładkowaniu składkami na ubezpieczenie społeczne. Nie jest bowiem uzasadnione dzielenie pracodawców na dwie grupy: zatrudniających co najmniej 20 pracowników oraz pracodawców zatrudniających poniżej 20 pracowników.

A stosownie do treści art. 4 ustawy pracodawcy zatrudniający co najmniej 20 pracowników mogli dowolnie kształtować wysokość odpisów na fundusz świadczeń socjalnych, mogli również postanowić, że fundusz ten nie będzie tworzony. W dalszej części apelujący wyraził wątpliwość co do trafności przyjętych w tym przepisie rozwiązań. Ostatecznie jednak apelujący wyraził

pogląd, że brak jest przyczyn, aby pracodawcy zatrudniający co najmniej 20 pracowników nie mogli wypłacać pracownikom świadczeń urlopowych przewidzianych w art. 3 ust. 4 ustawy. Dlatego wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie, że kwoty wskazane w decyzji są kwotami, od których nie ma obowiązku odprowadzenia składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, FP i FGŚP, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie od pozwanego kosztów zastępstwa procesowego zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna i nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela zarówno ustalenia faktyczne jak i rozważania prawne zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, jeżeli uzasadnienie orzeczenia pierwszoinstancyjnego, sporządzonego zgodnie z wymaganiami art. 328 § 2 kpc, spotyka się z pełną akceptacją sądu drugiej instancji, to wystarczy, że da on temu wyraz w treści uzasadnienia swego orzeczenia, bez powtarzania szczegółowych ustaleń faktycznych i wnioskowań prawniczych zawartych w motywach zaskarżonego orzeczenia (*vide*: orzeczenia opublikowane w: OSNP 1998 r. z. 3, poz. 104, OSNAP 1999 r. z. 24, poz. 776, OSNAP 2000 r., z. 4 poz. 143, OSNAP 2001 r., z. 7, poz. 231).

Apelacja sprowadza się do kwestionowania stanowiska Sądu Okręgowego, iż świadczenia urlopowe wypłacone pracownikom apelującej spółki w spornym okresie w wysokości wyliczonej zgodnie z treścią art. 3 ust. 4 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, bez utworzenia w spółce Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych (w trybie art. 3 ust. 1 tej

ustawy) podlegają składce na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne pracowników.

Zgodnie z treścią § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. z 1998 r. Nr 161, poz. 1106 ze zm.): *„Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, zwanych dalej "składkami", stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, osiągnany przez pracowników u pracodawcy z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy, z zastrzeżeniem art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887)”*.

Zatem zasadą jest oskładkowanie każdego przychodu pracownika. Zasada ta jest złamana w § 2 rozporządzenia, który przewiduje wyłączenia od tej zasady. W punkcie 21, na który powołuje się apelujący, do podstawy wymiaru nie wlicza się określonego ściśle w nim świadczenia, a jest to: *„świadczenie urlopowe wypłacane na podstawie art. 3 ust. 4 ustawy powołanej w pkt. 20 - do wysokości nieprzekraczającej rocznie kwoty odpisu podstawowego określonej w tej ustawie.”*

Zatem musi to być świadczenie urlopowe, które spełnia kryteria z ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych (Dz. U. z 1996 r. Nr 70, poz. 335, Nr 118, poz. 561, Nr 139, poz. 647 i Nr 147, poz. 686 z 1997 r. Nr 82, poz. 518 i Nr 121, poz. 770 oraz z 1998 r. Nr 75, poz. 486 i Nr 113, poz. 717).

Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe pracowników stanowi wypłacone im w danym miesiącu kalendarzowym wynagrodzenie wraz z tymi składnikami i świadczeniami, które z mocy § 2

rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe nie są wyłączone z podstawy wymiaru składek. Aby świadczenia urlopowe mogły być wyłączone z podstawy wymiaru składek, nie wystarczy, aby były wypłacane w wysokości przewidzianej w art. 3 ust. 4 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. w/w. Zgodnie z art. 3 ust. 4 ustawy - pracodawcy zatrudniający mniej niż dwudziestu pracowników w przeliczeniu na pełne etaty i nieprowadzący gospodarki finansowej na podstawie przepisów o finansach publicznych mogą tworzyć zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, ale nie są do tego zobowiązani. W przypadku podjęcia decyzji o nietworzeniu Funduszu pracodawca taki wypłaca pracownikom świadczenie urlopowe według zasad określonych w art. 3 ust. 4-5a ustawy o Funduszu. Na podstawie art. 4 w/w ustawy układy zbiorowe pracy mogą dowolnie kształtować wysokość odpisu na Fundusz, mogą również postanawiać, że Fundusz nie będzie tworzony lub, że świadczenie urlopowe nie będzie wypłacane.

Przepisy o świadczeniu urlopowym, zgodnie z regulacją ustawową, dotyczą ściśle określonych grup pracodawców, tzn. tych, którzy zatrudniają co najmniej 20 pracowników, ale nie mniej niż 20 w przeliczeniu na pełne etaty oraz tych, którzy zatrudniają mniej niż 20 pracowników i nie są pracodawcami, o których mowa w art. 18-20 ustawy o finansach publicznych i ich interpretacja w połączeniu z treścią § 1 i 2 rozporządzenia M. P. i P.S. z dnia 18 grudnia 1998 r. cytowanego wyżej – musi być ścisła.

Skoro spółka postanowiła, że Fundusz nie będzie tworzony (do czego miała prawo zgodnie z treścią art. 4 ustawy), to postanowienia socjalne może zawierać regulamin wynagradzania. Jednak pracodawca, który wypłaca wówczas pracownikom świadczenie urlopowe według zasad określonych w art. 3 ust. 4-5a ustawy o Funduszu, nie może skorzystać ze zwolnienia, o którym mowa w art. 3 ust. 6.

Podobny pogląd wyrażono w literaturze (*vide*: K. Pietruszyńska PiZS 2009.11.41: *”W sytuacji, gdy [...] pracodawca [zatrudniający co najmniej 20 pracowników w przeliczeniu na pełne etaty] zdecyduje się [...] wprowadzić określone świadczenie przysługujące pracownikom korzystającym z urlopów wypoczynkowych, nie będzie to świadczenie urlopowe w rozumieniu przepisów ustawy o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych. Oznacza to, że nie będzie ono podlegało zwolnieniu ze składki na ubezpieczenie społeczne pracowników.”*)

Nie znajdując podstaw do zmiany zaskarżonego wyroku – z mocy art. 385 kpc należało orzec jak w sentencji.

/-/ SSA M.Małek-Bujak
Sędzia

/-/ SSA J.Ansion
Przewodniczący

/-/ SSA E.Piotrowska
Sędzia